

FİTOTERAPÖTİKLER-II

1

- **PROF. DR. GÜLÇİN SALTAN İŞCAN**
- **Ankara Üniversitesi**
- **Eczacılık Fakültesi**

Solunum Sistemi Hastalıklarında Kullanılan Fitoterapötikler

2

- **Rhinovirusların neden olduğu soğuk algınlığı ve İnfluenza viruslarının neden olduğu gripal enfeksiyonlarda antibiyotik kullanımı akılcı değildir.**
- **Viral enfeksiyonun bakteriyel enfeksiyona dönüşme olasılığına dayanarak işi riske atmayan hekimler de mevcuttur.**

Grip ve soğukalgınlığı belirtileri;

3

- **Burun akıntısı ve burun tıkanıklığı**
 - **Kırgınlık, yorgunluk**
 - **Baş, boğaz, kas ağrısı**
 - **Öksürük, ateş, titreme**

- **Tedavi: antihistaminik, ağrı kesici, ateş düşürücü, antibiyotikler (?)**

Bilinçsiz antibiyotik kullanımı yerine;

4

- **Tıbbi (Bitkisel) çaylar**
- **Uçucu yağlar**
- **Fitofarmasötikler (antimikrobiyal, antispazmodik, bronkospazmolitik, sekretolitik, ekspektoran, antiinflamatuvar vb.)**
- **Tedaviyi destekleyiciler**

Tıbbi/Bitkisel aylar

5

- **Hatmi, ebegümece, ıhlamur, mürver, rezene, meyan, uha çiçeği, ökaliptus, adaçayı, papatya, nane**

1) Uçucu yağlar

6

- **Burun damlaları, inhalasyon ürünleri, buğular, pastiller, gargaralar, antitussifler, şurup, tablet ve kapsüllerin bileşiminde yer alır.**
- **Antimikrobiyal**
- **Antispazmodik**
- **Antioksidan**
- **Antiseptik**

Antimikrobiyal etki:

7

- **Antibakteriyel**
- **Antifungal**
- **Antiviral**

- **Tüm uçucu yağlar güçlü antimikrobiyal etki gösterir.**

Antispazmodik etki

8

- **Bütün uçucu yağlar spazm çözücü etki gösterip, majör bileşiklere göre etki belirli bölgelere yoğunlaşmaktadır.**
- **Timol içeren uçucu yağların antispazmodik etkisini bronşlarda göstermeleri gibi.**

Antioksidan etki

9

- **Tüm uçucu yağlar antioksidan etkilidir.**
- **Serbest radikalleri süpürürler.**
- **Baharat tüketilmesi bu nedenle önemlidir.**

Özel etkiler

10

- **Mentol:** solunum yolları antiseptiği, midevi, lokal anestezik, baş ağrısında etkili
- **Ökalyptol:** solunum yolları antiseptiđi
- **Sitral:** SSS sedatifi, antiviral (uçuk için *Melissa officinalis* pomatları)

Solunum sistemi hastalıklarında kullanılan uçucu yağlar

11

- *Pimpinella anisum*, anason (anetol),
- *Foeniculum vulgare*, rezene (anetol, fenkon),
Eucalyptus globulus, ökaliptus (ökaliptol),
- *Matricaria chamomillae*, papatya (kamazulen),
Mentha piperita, nane (mentol),
- *Myrtus communis*, mersin (ökaliptol),
- *Salvia triloba*, adaçayı (ökaliptol),
- *Pinus brutia*, kızıl çam (terpineol, pinen),
- *Picea*, ladin (terpineol)

2) Ekspektoran etkili saponozitler

12

- **Hedera helix,**
 - **Glycyrrhiza glabra,**
 - **Primula officinalis,**
 - **Verbascum densiflorum**
-
- **Bu bitkilerde bulunan, flavonoit, iridoit kumarin türevi bileşikler de sinerjik etkilidir.**

3) Müsilaj içeren ekspektoranlar

13

- **Malva silvestris,**
- **Althea officinalis,**
- **Sambucus nigra,**
- **Linum usitatissimum,**
- **Tilia cordata,**
- **Lichen islandicus,**
- **Tussilago farfara**

En çok kullanılan solunum sistemi fitoterapötikleri

14

- ***Hedera helix*, duvar sarmaşığı**
- ***Glycyrrhiza glabra*, meyan**
- ***Tussilago farfarae*, öksürük otu**
- ***Salvia triloba*, adaçayı**
- ***Thymus spec.*, kekik**

Destekleyici etkililer

15

- *Echinacea purpurea*, ekinezya
- *Astragalus membranaceus*, Huang Qi
- *Acerola (Malpighia punicifolia)* Acerola
- *Pelargonium sidoides*, sardunya, ıtır

HEDERA HELIX, IVY

16

- **Kullanılan kısmı: YAPRAKLAR(Hedera Helicis folium)**
- **Araliaceae**
- **Almanya'da soğuk algınlığına karşı üretilen birçok farmasötüğün bileşiminde yer alır.**
- **Karadeniz ormanlarında doğal olarak yetişir.**
- **Bahçelerde de süs bitkisi olarak yetiştirilir.**

HEDERA HELIX, IVY

17

- **Triterpenik saponozitler(hederakozitler)%4-5**
- **Ekspektoran ve hafif spazmolitik**

- **Flavonoitler (rutozit, kemferol-3-glikozit)**
- **Fenolik asitler (kafeik asit, klorojenik asit)**

HEDERA HELIX, IVY

18

Ekspektoran etkisi nedeniyle öksürük ve benzeri bronşiyal hastalıklarda.

Antiödem etkiden dolayı selülit preparatlarında.

Fitokozmetiklerde.

HEDERA HELIX, IVY

19

- **Etanollü ekstre:**
- **0-1 yaş 20-50 mg**
- **1-4 yaş 50-150 mg**
- **4-12 yaş 150-210 mg**
- **Etanolsüz ekstre**
- **0-1 yaş 50-200 mg**
- **1-4 yaş 150-300 mg**
- **4-12 yaş 200-630 mg**

HEDERA HELIX, IVY

20

- Prospan-Engelhard-tablet, şurup, supozituvar
- Sinuc-Hexal
- Bronchostad-Stada

- Kombine preparat-Bronchipret-Bionorica
- Primula radix, Thymi herba ile kombine

HEDERA HELIX, IVY

21

- **Yan etki, etkileşim, toksisite**
- **Olumsuz kayıt bulunmamakla birlikte yüksek dozda baş ağrısı, taşikardi, mide bulantısı nadiren taşikardi yapabilir.**

***Glycyrrhiza glabra* (Meyan) Licorice**

22

- **İhraç ürünü**
- **Kullnılan kısım: kök ve rizomlar**
- **Öksürük, ses kısıklığı**
- **Tüm dünyada kültürü yapılıyor.**

***Glycyrrhiza glabra* (Meyan) Licorice**

23

- **Triterpenik saponozitler (%2-15) Glycyrrhizin (sakarozdan 50-100 kez tatlı)**
- **Steroller**
- **Flavonoitler**

***Glycyrrhiza glabra* (Meyan) Licorice**

24

- **Sekretolitik-ekspektoran etki: saponozitler (glisirizin)**
- **Antiülser etki: Antiflojistik etki: mide mukozasının viskozitesini artırır. Flavonoitler sinerjisma oluşturur.**
- **Antiviral etki: Protokinaz C'nin inhibisyonu ile ilgilidir.**

***Glycyrrhiza glabra* (Meyan) Licorice**

25

- **Günlük 5-10 g kuru drog (200-800 mg glisirizine eşdeğer)**
- **Ekstre 3 mg/kg/gün**
- **meyan balı (Succus Liquiritae)**
- **0.5-1 g dozda üst solunum yolları hastalıklarında**
- **1.5-3 g mide ve duodenum ülserinde**

***Glycyrrhiza glabra* (Meyan) Licorice**

26

- **Saponozitlerden dolayı yüksek dozlarda Na-K dengesini bozar.**
- **K iyonlarının eliminasyonu hızlanır.**
- **Na konsantrasyonu ve su miktarı artar. Diürez azalır. Bunlara bağlı olarak tansiyon yükselir. Ödem artar.**
- **K kaybından dolayı Digitalis prep. Na hassasiyet görülür.**
- **6 haftadan fazla kullanılmamalıdır.**

***Glycyrrhiza glabra* (Meyan) Licorice**

27

- Kullanımı sırasında K bakımından zengin diyet uygulanmalıdır.
- Muz, kuru kayısı, patates gibi
- Böbrek, Karaciğer hastalarında, yüksek tansiyonu olanlarda, kortikoid kullananlarda, k eksikliği bulunanlarda ve hamilelerde kullanılmamalıdır.